

Ο ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Θ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΑΚΗΣ Μ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
9 ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ (ΣΤΟΑ ΠΑΠΠΟΥ)

ΤΗΛΕΦ. 23-616

Απόκομματα ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ

22. ΜΑΡ. 1934

Χρονολογία

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ ΤΟΥ "ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ"

Η Πάπισσα 'Ιωάννα

ΠΩΣ ΑΦΩΡΙΣΘΗ ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗΝ ΑΥΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

12^{ON}

Ἡ Ἰωάννα, τυλιγμένη στὸ ἀνδρικό ράσο καὶ προφυλαγμένη ἀπὸ κάθε πονηρῆ ἐπιθυμία ἀνέπνεεν ἀχόρταγα τὴν μυρωδιὰ τοῦ θυμιάματος, «ζευγνύουσα καθ' ἑκάστην εἰς τὸ ἄρμα τῆς νέον λάτρην τῆς ἀπεράντου σοφίας, καὶ τῶν ἐρυθρῶν χειλέων τῆς». Πολλές φορές, ἐνῶ τὴν εἶχαν περικυκλωμένη οἱ θαυμασταὶ τῆς, σκεπτότανε στενάζοντας πόσο θὰ μεγάλωνεν ὁ ἀριθμὸς τῶν κατακτήσεών τῆς ἂν δὲν ἔκρυβε μὲ τὸ ράσο τὰ θέλητρά τῆς καὶ ἂν εἶχεν ἀπλωμένα στοὺς ὤμους τὰ ξανθὰ μαλλιά τῆς.

Ὁ Φρουμέντιος στὴν ἀρχὴ ἦταν εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἐπιτυχία τῆς φίλης του. Ἀλλὰ σιγά-σιγά ἄρχισε νὰ βλέπῃ μερικὲς ἀλλαγές στὴ διαγωγή τῆς Ἰωάννας. Ὁ νεαρὸς καλόγηρος, κάτω ἀπὸ τὴν εὐρωστὴ ἀνδρική του μορφή, ἔκρυβε καρδιὰ πῶς μαλακὴ καὶ ἀπὸ τὸ κερὶ. Καὶ μποροῦσε νὰ καταπιῇ διακόσια κάστανα, χωρὶς νὰ

νοιώσει τὸ παραμικρὸ βάρος στὸ στομάχι του, ἀλλὰ τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ χωνέψῃ ἕστω καὶ ἕνα ψυχρὸ βλέμμα τῆς ἐρωμένης του, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ συμβίωσι ἐπτὰ χρόνων, τὰ φιλιά καὶ τὰ χάρδια τῆς Ἰωάννας εἶχαν γίνῃ ἀναγκαῖα στὸν Φρουμέντιο, «ὡς ὁ ἐπιούσιος ἄρτος» καὶ ὅσο ἐκεῖνα ὀλιγόσειεν, τόσοσ ἐμεγάλωνε ἡ ἐπιθυμία του.

**

Οἱ μῆνες καὶ τὰ χρόνια περνοῦσαν. Ὅσο ἐπλήθαιναν οἱ θαυμασταὶ τῆς Ἰωάννας, τόσο ἐκείνη γινότανε πῶς ψυχρὴ στὸ φίλο τῆς. Αὐτὸς προσπάθησε νὰ κρύψῃ τὸν πόνο του, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε. Δάκρυα ἐφάνηκαν στὸ μάτια του καὶ παράπονα ἐβγῆκαν ἀπὸ τὰ χεῖλη του. Ἡ Ἰωάννα τὸν πρῶτο καιρὸ ἤθελε νὰ τὸν καθουχάσῃ. Ἀλλ' ὁ Φρουμέντιος δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ λόγια καὶ ἐσυνέχιζε τὸν θρήνὸ του.

Ἔτσι καὶ ἡ Ἰωάννα βαρυστημένη ἀπὸ τὴν μονοτονία αὐτῆ παραχωροῦσε τὸν σύντροφόν τῆς «σύντομον παρηγορίαν ἢ ταχύν ἀσπασμόν», ὅπως ρίχνει κανεὶς μιὰ δεκάρα στὸ χέρι φτωχοῦ καὶ ἔπειτα τοῦ γυροῦσε τὴν ράχι, τὴν νύχτα γιὰ νὰ κοιμηθῇ καὶ τὴ μέρα γιὰ ν' ἀσχοληθῇ μὲ τὰ βιβλία ἢ τοὺς «αὐλικούς τῆς».

Ὁ Φρουμέντιος καθότανε στὴν γωνιά τοῦ θαλάμου καὶ ὅταν δὲν μποροῦσε νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα καὶ τὸν θυμὸ του, ἔτρεχε ἔξω νὰ μαδῆσῃ ἕνα κοτόπουλο ἢ ἕνα λευκάνθεμο καὶ νὰ μάθῃ ἂν τὸν ἀγαπᾷ ἡ Ἰωάννα.

Ἀλλ' ἡ κατάστασις αὐτὴ ἦταν ἀδύνατο νὰ κρατήσῃ γιὰ πάντα. Ἡ φιλαρέσκεια καὶ αἱ ἐρωτοτροπία τῆς ἡμετέρας ἡρωίδος ἔλαβαν ἕνα ἄμβρονον καθ' ἑκάστην σπουδαϊότερον ἰστορικὴν ἡρώδη. Ἐνας ἡγούμενος, δύο ἀρχιερεῖς καὶ ὁ ἕκτος τῆς Ἀττικῆς γυρορίζανε περιεχόμενο τοῦ ράσου τῆς. Ὁ πρῶτος ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἄλλοι ἄλλοι μαντεύανε τὴν πραγματικὴν ἰστορίαν καὶ προσέφεραν στὸν ἀπὸ Ἰωάννη τὸ «θυμιάμα ἰστορικῆς λατρείας». Ὁ Φρουμέντιος δὲν ἔπαυεν φυσικὰ νὰ κλαίγεται καὶ νὰ βρίζῃ τὴν φίλην του, ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους ἔχασε τὴν ὑπομονὴ τῆς καὶ τοῦ ἔδινε ἕληρὰ ἀπαντήσεις «ὡς σὺκα τῶν Καλαμών». Ἐν τούτοις, παρ' ὅλη

τὴν ψυχρότητα ποῦ τοῦ ἔδειχνεν ἡ Ἰωάννα, ὅσες φορές σκέφθηκε νὰ τὴν ἀφήσῃ ἔνοιωθε τίς τρίχες του νὰ σηκώνωνται ἀπὸ τὴ φρίκη.

Ὁ νεαρὸς καλόγηρος «διωχθεὶς δι' ὕβρεων καὶ λακτισμάτων ἐκ τῆς Ἐδέμ ἐκείνης, ἀντὶ νὰ ὑποταγῇ ὡς ὁ Ἀδὰμ εἰς τὴν καταδίκην», ζητοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ ξαναπῆ στὸν ἀπηγορευμένον περίβολο. Καὶ ἐξαπλωμένος στὰ πόδια τῆς φίλης του προσπαθοῦσε νὰ τὴ συγκινήσῃ θυμίζοντάς τῆς τὰ φιλιά καὶ τοὺς ὄρκους τῆς. Ἀλλὰ τὰ λόγια του γλυστοῦσαν στὴν ἀπονία τῆς, ὅπως ἡ βροχὴ ἐπάνω στὰ φύλλα...

**

Τὰ «σκάνδαλα» τοῦ ἀσκητηρίου εἶχαν ἀναστατώσει ὅλους τοὺς καλόγηρους ποῦ ἔμεναν στὸ Δαφνί. Γι' αὐτοὺς ἡ Ἰωάννα

“Ετσι και η Ίωάννα βαρυστημένη από την μονοτονία αυτή παραχωρούσε τόν σύντροφόν της «σύντομον παρηγορίαν ή ταχύν άσπασμόν», όπως ρίχνει κανείς μιá δεκάρα στο χέρι φτωχού κι έπειτα τοῦ γυρνοῦσε τήν ράχι, τήν νύχτα γιά νά κοιμηθῆ και τή μέρα γιά ν’ άσχοληθῆ με τά βιβλία ή τούς,.,,αύλικούς της.

Ο Φρουμέντιος καθότανε στην γωνιά τοῦ θαλάμου· κι’ όταν δέν μπορούσε νά κρατήσῃ τά δάκρυα και τόν θυμό του, έτρεχε έξω νά μαδήσῃ ένα κοτόπουλο ή ένα λευκάνθεμο και νά μάθῃ ἀν τόν ἀγαπᾷ ή Ίωάννα.

“Αλλ’ ή κατάστασις αυτή ήταν αδύνατο νά κρατήσῃ γιά πάντα. «Η φιλαρέσκεια και αἱ έρωτοτροπίαί τῆς ήμετέρας ήρωίδος έλάμβανον καθ’ έκάστην σπουδαιότερον χαρακτήρα». “Ενας ήγούμενος, δύο άρχιερείς και ο έπίσκοπος τῆς Αττικῆς γνωρίζανε τήν περιεχόμενον τοῦ ράσου της. Τότες ἀπ’ αὐτούς και άλλοι πολλοί μαντεύανε τήν πραγματικότητα και προσέφεραν στον άρχιδούκην Ίωάννη τὸ «θυμίαμα τῆς Κωνσταντικῆς λατρείας». Ο Φρουμέντιος δέν έπαυεν φυσικά νά κλαίγεται και νά βρίζῃ τήν φίλην του, ή όποία επί τέλους έχασε τήν ύπομονή της και τοῦ έδινε ξηρές ἀπαντήσεις «ὡς οὔκα τῶν Καλαμῶν». “Εν τούτοις, παρ’ ὅλην

τήν ψυχρότητα πού τοῦ έδειχνεν ή Ίωάννα, ὅσες φορές σκέφθηκε νά τήν αφήσῃ ένοιωθε τίς τρίχες του νά σηκώνωνται από τή φρίκη.

Ο νεαρός καλόγηρος «διωχθείς δι’ ὕβρεων και λακτισμάτων έκ τῆς Έδέμ εκείνης, ἀντι νά ὑποταγῆ ὡς ο’ Αδάμ εἰς τήν καταδίκη», ζητούσε με κάθε τρόπο νά ξεναμπῆ στον άπηγορευμένο περίβολο. Καί ξεπλωμένος στα πόδια τῆς φίλης του προσπαθοῦσε νά τή συγκινήσῃ θυμίζοντάς της τά φίλια και τούς ὄρκους της. “Αλλά τά λόγια του γλυστοῦσαν στην άπονια της, ὅπως ή βροχή επάνω στα φύλλα...

Τά «σκάνδαλα» τοῦ άσκητηρίου εἶχαν ἀναστατώσει ὅλους τούς καλογήρους πού έμεναν στο Δαφνί. Γι’ αὐτούς ή Ίωάννα, «τῆς ὁποίας οὐδεις πλέον ήγνῶε το φῦλον και τās τρέλλας» έθεωρεῖτο τέρας πού τὸ έστειλαν οἱ Φράγκοι γιά νά καταβροχθίσῃ τήν ὀρθόδοξο Έκκλησία. Μέσα στη έξωργισμένην άγέλην ὕπῃρχαν και μερικοί νεαροί καλόγηροι, οἱ ὁποιοί έπαιρναν τὸ μέρος τῆς ὡραίας Γερμανίδος. Η φωνή τους ὅμως πνιγότανε με τίς διαμαρτυρίες τῶν μεγάλων.

Εκείνοι εκήρυσαν τὸν πόλεμο ἐναντίον τῆς Ίωάννας «ἤσαν ἀγγελικοί τινες Μεγαλόσχημοι, δυσώδεις και ρυπαροί ὡς πάντες οἱ προτιθέμενοι ν’ ἀρέσωσιν εἰς μόνον τὸν Θεόν, οἵτινες θελήσαντες ἐν εἰδει έπεισοδίου ν’ ἀρέσωσι και εἰς τήν Ίωάνναν, ἐστάλησαν ὑπ’ αὐτῆς ὀ μὲν νά κουρεύωνται, οἱ δὲ εἰς τὸ λουτρόν».

Η ξανθὴ κόρη τῆς Γιούθας, ὕστερα ἀπὸ τήν γενική κατακραυγή, εἶδεν ὅτι έπρεπε νά φύγῃ ἀ-

πὸ τήν Αθήνα. Στα ὀκτῶ χρόνια πού έμεινε σ’ αὐτὴν εἶχε γνωρίσει τά μνημεῖα, τὰ χειρόγραφα και τούς κατοίκους της. Η πόλις τῆς Αθηνᾶς τῆς φαινότανε άνούσια, ὅπως και τὰ φίλια τοῦ Φρουμεντίου.

Εκτός ὅμως ἀπὸ τήν πληξί και κάτι άλλο έκανε τήν Ίωάννα νά ζητῆ νά ταξειδεύσῃ. Τί ήταν αὐτὸ; Ο Ροῦθης εἶδὲ γίνεται έρμηνευτῆς τῆς γυναικείας ψυχῆς.

«Εφλέγετο—γράφει— και ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νά ἐπιδείξῃ ἐπι ευρυτέρας σκηνῆς τὰς γνώσεις, τὸ κάλλος και τὸ πνευμά της, ἐγγύζουσα ἤδη εἰς τὸ τριακοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος, ὅτε αἱ γυναῖκες, μὴ ἀρκοῦμεναι εἰς τὰ ἰδία ζῶντα αὐταῖς ἐλαττώματα, συνιθίζουσι νά στολιζωνται και διὰ τῶν ήμετέρων, προσλαμβάνουσαι τήν φιλοδοξίαν, σχολαστικότητα, οἰνοφλυγίαν και πᾶσαν ἀρσενικήν κακίαν».

Η Ίωάννα δέν ήταν ἀπὸ τίς γυναῖκες εκείνες πού θά έμεναν ἱκανοποιημένες «ἀν μόνος ο’ Αθως ήκροάτο τὸ ἄσά των ή ρῦαξ ἀντανέκλα τὸ ἀνθοστεφές πρόσωπό των». Απεναντίας ή ὡραία έρωμένη τῶσων και τῶσων Αθηναίων εκλαιεν «ὡς κλαῖουσι και αἱ νέαι καλογραῖαι ὀσάκις γυμνούμεναι τὸ ἐσπέρας ἀναλογίζονται ὅτι τὸ κρινόλευκον αὐτὸ κάλλος μόνος ο’ αὐλος αὐτῶν και ἄόρατος νυμφίος βλέπει» ὅταν συλλογιζότανε ὅτι ή σοφία της θά έμενεν «ἀγνωστος και ἀνύμνητος» στή γωνιά εκείνη τῆς Αττικῆς.

“Ενα βράδυ πού ἐπῆγεν ή Ίωάννα στον Πειραιᾶ γιά ν’ ἀποχαιρετήσῃ τὸν φίλο της ἐπίσκοπο Νικήτα, ὁ ὁποῖος γυρνοῦσε στην Κωνσταντινούπολι, εἶδε στὸ λι-

μάνι ένα ξενικό καράβι. Τά λευκά πανιά τοῦ πλοίου εφάνηκαν στην ὡραία γυναῖκα «πτερά ἀγγέλου, έρχομένου νά λυτρώσῃ αὐτὴν ἐκ τῆς γῆς εκείνης τῆς έξορίας».

Τὸ καράβι ήταν Ἰταλικό. Ἀνῆκε στον ἐπίσκοπο τῆς Γενούης Γουλιέλμο. Η Ίωάννα μίλησε με τούς ναῦτες κι’ έμαθεν ὅτι τὸ σκάφος θά ἀναχωροῦσε τὸ πρωτὶ τῆς ἐπομένης γιά τήν Ρώμη. Ο καπετάνιος δέχθηκε νά πάρῃ μαζί του τὸν «πάτερ—Ίωάννη» εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἱερέως ὁ ὁποῖος πνίγηκε κατὰ τήν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου. Αφοῦ ή Ίωάννα συμφώνησε στίς λεπτομέρειες τῆς ἀναχωρήσεώς της, ἐπῆγε στον ὄρμον τῆς Μουσυχίας. “Εκεῖ τήν περίμεναν ο Φρουμέντιος. Σὲ μιὰ σπηλιά ὁ καλόγηρος εἶχε στρώσει τὸ δείπνο κι’ ἐτοίμασε τὸ στρώμα πού θά ἐπλάγιαζαν.

Ο καιρὸς ήταν ὕγρος, ὁ ἀνεμος δυνατός και ή θάλασσα ἐστένναζε πένθιμα κάτω ἀπὸ τὸν βράχο. Ο νεαρός καλόγηρος ἀναψε φωτιά, κοντὰ στην ὁποίαν εκάθησεν ή Ίωάννα γιά νά στεγνώσῃ τὰ ρούχα πού εἶχαν βραχθῆ ἀπὸ τὰ κύματα.

Η καρδία τῆς ξανθῆς γυναίκας κτυποῦσεν ἀνήσυχα. “Αν και εἶχε βαρεθῆ τὸν Φρουμέντιο ἐν τούτοις ένοιωθε κάποιαν λύπη πού θ’ ἄφινε γιά πάντα τὸν ἀντρα στο πλευρὸ τοῦ ὁποίου έζησε δεκαπέντε ὀλόκληρα χρόνια. Γιὰ μιὰ στιγμή μάλιστα σκέφθηκε νά τὸν πάρῃ μαζί της στίς νέες περιπλανήσεις της. “Αμέσως ὁμως ἄλλαξε γνώμη. Η ζήλεια τοῦ Φρουμεντίου, «γρέφοντος ἐσκοριασμένην ἰδέαν, ὅτι αἱ γυναῖκες πρέπει νά ἔχωσιν ένα μόνον έρα στήν, ὡς οἱ ὄνοι ἐν μόνον σάγμα

και οἱ λαοὶ ένα βασιλέα», τήν έκαμε νά φοβάται και νά τοῦ εἴπῃ τήν ἀπόφασίν της.

Αντί, λοιπόν, νά ἰδῆ τὰ δάκρυα ή νά δοκιμάσῃ τίς γροθιές τοῦ φίλου της, νόμισε πὼς θά ήταν καλύτερο νά τὸν ἀποκοιμίσῃ στην ἀγκαλιά της. Καί ἐπῆρε τὸ κεφάλι τοῦ Φρουμεντίου στα γόνατά της κι’ ἄρχισε νά χαϊδεύῃ τὰ μαλλιά του και νά φιλά τὸ μέτωπό του.

Ο ἀγαθὸς νέος—πού εἶχεν ὕβρισθῆ, ἀπατηθῆ και καταπατηθῆ ἀπὸ τήν Ίωάννα—ἀμέσως τὰ ξεχασεν ὅλα. Μόνον τὸ ἀγγιγμα τῶν χειρῶν τῆς ἀγαπημένης του τοῦ ἐθεράπευσεν ὅλες τίς πληγές. Γεμάτος ἀπὸ μιαν ἀπερίγραπτη ἠδονή, δέν ἤξερε ποιὸν ἅγιο νά εὐχαριστήσῃ γιά τήν ἐξαφνική ἀλλαγῆ. Καί ὕστερα ἀπὸ ἀγρυπνία τῶσων ἡμερῶν κοιμήθηκεν εὐτυχημένος στὸ γλυκύτατο ἐκτεμνο προσκέφαλο «ὑποσχόμενος εἰς ὅλους τούς ἁγίους τροπάρια και κηρία»...

“Οταν ὅμως, τήν ἄλλη μέρα, πρὶν ἀκόμη φέξῃ, ἀνοιξε τὰ χέρια του γιά ν’ ἀγκαλιάσῃ τήν φίλην του, ἀντι εκείνης ἀγκάλιασε τ’ ἄχυρα τῆς στρωμνῆς. Τρομαγμένος πετάχθηκεν έξω. Η αὐγὴ πάλευεν ἀκόμη με τὸ σκοτάδι κι’ ὁ νεαρός καλόγηρος ἐυπόλητος κι’ ἀπελπισμένος έκανε τρεῖς φορές τὸν γύρον τοῦ λῶφου κι’ ἐπειτα ἔτρεξε στην παραλία πηδώντας ἀπὸ βράχο σὲ βράχο. —Ίωάννα! εκραύγαξε.

Η Ίωάννα ὅμως εἶχεν ἐξαφανισθῆ και μόνον ή ἠχώ ἀπαντοῦσε στίς ἀπελπισμένες φωνές τοῦ δυστυχημένου νέου.

Ο ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ

ΜΕΤΕΡΕΑ: Πὼς ἐδραπέτευσεν ή Ίωάννα και πὼς κρηνο-ἠθῆκεν ὁ Φρουμέντιος. Η Ίωάννα στη Ρώμη — Ἡμέραι ὕψης.